

*อนันต์ นุ่มโต

ศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะ
ของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี
A Study of Education Management Potential of Local Authorities: The
Opinions and Attitudes of Local Authority Personnel in Pathum Thani

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี (2) เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามประเภทองค์กร ตำแหน่งของบุคลากร และระดับการศึกษาของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริหาร และพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ หาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสถิติ t-test และค่าสถิติ F-test แล้วทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทัศนะต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ศักยภาพด้านบุคลากร และศักยภาพด้านงบประมาณ ส่วนศักยภาพด้านการจัดการ และศักยภาพด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกัน มีทัศนะต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทัศนะต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
4. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.58$) และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.53$) มีทัศนะต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกับ บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.27$)

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

* นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ปีการศึกษา 2551

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the opinions and attitudes of local authority personnel, regarding the education management of local authorities in Pathumthani province. (2) to compare the potentials in education management of the different local authorities in Pathumthani province, of types of organization, personnel who held different positions in the local authority and level of education authority personnel. The sample comprised 210 administrators and local authority officials. The instrument used was a questionnaire, and data analyzed for percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Scheffe's test. The researcher found (1) The opinions of local authorities in the area of education management was rated at a moderate level. There were two areas rated at a high level personnel management and budgeting. And the rest were rated at a moderate level included potential and infrastructure, (2) There was no difference in perception of the local authority in different local authority types, (3) There was no difference in personnel who held different positions in the authority. (4) There was no difference in the perceptions of personnel, who had different educational backgrounds.

Keywords: Education management, local authority personnel

ความนำ

สังคมทุกวันนี้และในอนาคตเป็นสังคมฐานความรู้ การพัฒนาประเทศอย่างมีคุณภาพในระยะต่อไปนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างเสริมสภาพการณ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของทุกคน โดยยึดถือและเน้นหลักการ "การพัฒนาโดยประชาชนของประชาชน เพื่อประชาชน ด้วยระบบการบริหารและการจัดการที่ดี" (กล้า ทองขาว, 2550, หน้า 1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาและฝึกอาชีพตามความเหมาะสม ตามความต้องการของท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่จะต้องใช้ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่เป็นหลักในการจัดการศึกษา (วิชัย ต้นศิริ, 2542, หน้า 2)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้รัฐบาลต้องถ่ายโอนภารกิจจากการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวนมากไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดด้วยว่า บุคคลทุกคนมีสิทธิได้การศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยรัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จึงเป็นปัญหาสำคัญว่ารัฐจะจัดการศึกษาอย่างไร และองค์กรที่จะปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐได้น่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องถ่ายโอนภารกิจในการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแล (อนุก เหล่าธรรมทัศน์, 2543, หน้า 103)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 5 ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาตรา 41 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายใน

ท้องถิ่น โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ซึ่งในการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทำให้มีผู้วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการศึกษา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีศักยภาพในการจัดการศึกษาที่ได้รับการถ่ายโอนมาโดยเฉพาะงบประมาณที่รัฐจะจัดสรรให้ต่อคน ต่อปี จะมีความเพียงพอมากน้อยแค่ไหน แนวโน้มจะมีความพร้อมทางด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่มากน้อยเท่าใด รวมถึงประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด จากปัญหาดังกล่าวจึงอยู่ที่ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กรจะต้องมี "ศักยภาพ" หรือระดับความสามารถดำเนินการจัดการขั้นพื้นฐานได้ทุกองค์กรหรือไม่

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการ และด้านอาคารสถานที่ จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษา เพราะถ้าเพียงพอแก่การดำเนินการในภารกิจอันยิ่งใหญ่นี้ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีมาตรฐานสามารถที่จะพัฒนาศักยภาพของคนในท้องถิ่นให้มีคุณภาพต่อไป ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางในการเสนอเพื่อเตรียมความพร้อมของครูและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารส่วนท้องถิ่น ให้สามารถร่วมกันหาแนวทางและวางแผนการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ในการจัดการอย่างมีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่งผลให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประเภทองค์กร ตำแหน่งของบุคลากร และระดับการศึกษาของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือผู้บริหาร และพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 64 แห่ง

2. ตัวแปรที่ศึกษาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ

ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ประเภทองค์กร ตำแหน่งของบุคลากร และระดับการศึกษาของบุคลากร

2.1 ประเภทองค์กร ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 ตำแหน่งของบุคลากร ได้แก่ กลุ่มการเมืองที่เป็นคณะผู้บริหาร กลุ่มการเมืองที่ไม่ใช่คณะผู้บริหาร และกลุ่มพนักงานส่วนท้องถิ่นฝ่ายประจำ

2.3 ระดับการศึกษาของบุคลากร ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

ตัวแปรตาม ได้แก่ ศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการ และด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์

3. ด้านเนื้อหาในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าวิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาตามกรอบปัจจัยในการบริหารที่ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการ

การศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการ และด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ เก็บข้อมูลจากทัศนยะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี ที่ปฏิบัติงานในเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารตำราแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรต้น

- สภาพของกลุ่มตัวอย่าง
1. ประเภทองค์กร
    - 1.1 เทศบาล
    - 1.2 องค์การบริหารส่วนตำบล
  2. ตำแหน่งของบุคลากร
    - 2.1 กลุ่มการเมืองที่เป็นคณะผู้บริหาร
    - 2.2 กลุ่มการเมืองที่ไม่ใช่คณะผู้บริหาร
    - 2.3 กลุ่มพนักงานส่วนท้องถิ่นฝ่ายประจำ
  3. ระดับการศึกษาของบุคลากร
    - 3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี
    - 3.2 ปริญญาตรี
    - 3.3 สูงกว่าปริญญาตรี

ตัวแปรตาม

- ศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
1. ด้านบุคลากร
  2. ด้านงบประมาณ
  3. ด้านการจัดการ
  4. ด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในประเภทองค์กรต่างกัน ตำแหน่ง และระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้บริหาร และพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ เทศบาลเมือง

เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 64 แห่ง โดยทำการศึกษากับประชากร 3 กลุ่มคือ กลุ่มการเมืองที่เป็นคณะผู้บริหาร กลุ่มการเมืองที่ไม่ใช่คณะผู้บริหาร และกลุ่มพนักงานส่วนท้องถิ่นฝ่ายประจำ รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 448 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ณ ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดสัดส่วนโดยแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร และพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารและพนักงานส่วนท้องถิ่นของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดปทุมธานี	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.กลุ่มการเมืองที่เป็นคณะผู้บริหาร	128	60
2.กลุ่มการเมืองที่ไม่ใช่เป็นคณะผู้บริหาร	128	60
3.กลุ่มพนักงานส่วนท้องถิ่นฝ่ายประจำ	192	90
รวม	448	210

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามเรื่องศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ประเภทองค์กร ตำแหน่ง และระดับการศึกษา (check list) มีจำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี โดยลักษณะของคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านบุคลากร มีจำนวน 8 ข้อ ด้านงบประมาณ มีจำนวน 5 ข้อ ด้านการจัดการ มีจำนวน 11 ข้อ และด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ มีจำนวน 6 ข้อ

ผู้วิจัยวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.98 และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้เท่ากับ 0.919

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลของสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างคือ ประเภทองค์กร ตำแหน่งของบุคลากร และระดับการศึกษาของบุคลากร วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการ และด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประเภทองค์กร ตำแหน่งของบุคลากร และระดับการศึกษาของบุคลากร วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ *t-test* และค่าสถิติ *F-test* หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (*One-way ANOVA*) แล้วทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามทัศนะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ประเภทองค์กรพบว่า บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด เป็นร้อยละ 70.4 และอยู่ในเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 29.6

1.2 ตำแหน่งของบุคลากรพบว่า บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีตำแหน่งอยู่ในกลุ่มพนักงานส่วนท้องถิ่นฝ่ายประจำ เป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือ กลุ่ม

การเมืองที่เป็นคณะผู้บริหารเป็นร้อยละ 28.5 และกลุ่มการเมืองที่ไม่ใช่คณะผู้บริหาร เป็นร้อยละ 26.5

1.3 ระดับการศึกษาของบุคลากรพบว่า บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี เป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาคือ อยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นร้อยละ 30.7 และอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี เป็นร้อยละ 24.9

2. การศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี วิเคราะห์ในแต่ละด้านโดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2

ระดับความคิดเห็นศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านบุคลากร	3.71	0.69	มาก	1
2. ด้านงบประมาณ	3.53	0.88	มาก	2
3. ด้านการจัดการ	3.36	0.80	ปานกลาง	3
4. ด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์	3.25	0.90	ปานกลาง	4
รวม	3.46	0.70	ปานกลาง	

จากตาราง 2 พบว่า บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทัศนะต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีทัศนะต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุดคือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ และมีทัศนคติต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านคือด้านการจัดการ ($\bar{X} = 3.36$) และด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.25$) ซึ่งผลการวิจัยในแต่ละประเด็นสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านบุคลากรในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถประสานงานกับสถานศึกษาในพื้นที่ในการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.88 รองลงมาคือ นักบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยกว่า 1 คน มีค่าเฉลี่ย 3.87 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ คณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้าใจใน พ.ร.บ. การศึกษาเป็นอย่างดี และคณะผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคนพร้อมที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับ มีค่าเฉลี่ย 3.50

2.2 ด้านงบประมาณในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.53 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.75 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมการจัดทำแผนงบประมาณด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย 3.54 และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเกินกว่า 10% ของรายได้ มีค่าเฉลี่ย 3.47 รองลงมาคือ

รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองและได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลมีจำนวนเพียงพอที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เกินกว่า 10% ของรายได้ และงบประมาณที่ได้จากการจัดเก็บภาษีในพื้นที่ นำมาใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเกินกว่า 10% ของรายได้ มีค่าเฉลี่ย 3.45

2.3 ด้านการจัดการในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.36 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ได้แก่ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.79 รองลงมาคือ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวิเคราะห์ภารกิจในการจัดการศึกษาได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.65 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการจัดการศึกษาเฉพาะระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ย 2.80 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการจัดการศึกษาทั้งสองระดับ มีค่าเฉลี่ย 2.87

2.4 ด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.25 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดหาสื่ออุปกรณ์ ที่สำหรับสนับสนุนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.58 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.51 และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนหลังจากที่ได้รับโอนภารกิจการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.41 รองลงมาคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอาคาร

สถานที่ สื่อ อุปกรณ์อย่างเพียงพอ ภายหลังที่
ได้รับโอนการภารกิจการจัดการศึกษามาจาก
รัฐบาลกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.22 และข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุดคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอาคาร
สถานที่พร้อมสำหรับการจัดการศึกษาที่จะจัดขึ้น
เองอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 2.86

3. ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการจัดการศึกษาขั้น
พื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม
ทักษะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประเภทองค์กร
ตำแหน่งของบุคลากร และระดับการศึกษาของ
บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตาม
ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า

3.1 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นต่างกัน มีทักษะต่อศักยภาพการจัด
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่
แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทักษะต่อศักยภาพ
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและราย
ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้

3.3 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทักษะต่อ
ศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม
และด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจนำมา
อภิปรายดังนี้

1. ศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทักษะของบุคลากร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี พบว่า
บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทักษะต่อ
ศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นยังไม่มีความมั่นใจในศักยภาพขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง ในด้านการจัด
การศึกษาในเรื่องการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับ
การวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 และปริมาณอาคารสถานที่ สื่ออุปกรณ์ และสิ่งที
เอื้อต่อการจัดการศึกษา อาจมีไม่เพียงพอภายหลังที่
ได้รับโอนการจัดการศึกษามาแล้ว จากผลการศึกษา
สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรการ ศิริวิมลการ (2546,
หน้า 108) ที่ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพในการรับการศึกษา
โอนการศึกษาสู่ท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบล
ในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งพบว่า องค์กรบริหารส่วน
ตำบลในจังหวัดพิษณุโลก มีศักยภาพในการรับการศึกษา
โอนการศึกษาสู่ท้องถิ่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ
ด้านการวางแผนจัดการศึกษา และด้านการมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และยัง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ (2539, หน้า 118-119) ที่ศึกษา
เรื่องการประชุมสถานสภาพความพร้อมของท้องถิ่น
ในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ผลการวิจัย
พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศในแต่ละท้องถิ่นมี
โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความพร้อมในการขยายชั้น
เรียนรับผู้จบ ม.3 ทุกคน ในท้องถิ่นของตนเข้าเรียน ม.4
เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 ในด้านบุคลากร วัสดุ
อุปกรณ์การสอน ระดับการบริหาร และกิจกรรมการ

เรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาในด้านอาคารสถานที่ ส่วนหน่วยงานสนับสนุนการศึกษาในท้องถิ่นมีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์และประสานงานระหว่างหน่วยงานกับโรงเรียนอยู่ในโรงเรียนระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายเขตการศึกษาพบว่า เขตการศึกษา 3, 5, 9 และ 10 มีความพร้อมของโรงเรียนและหน่วยงานสนับสนุนการศึกษาครบทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และยังคงคล้อยกับงานวิจัยของ เสน่ห์ เอี่ยมถ่าอง และคณะ (2542) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานในทัศนะของสมาชิกสภากรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุโขทัย ซึ่งพบว่า โดยภาพรวมและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง

2. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทัศนะต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากรในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการประสานงานกับสถานศึกษาในพื้นที่ในการจัดการศึกษาได้ดี มีนักบริหารการศึกษาที่มีความสามารถในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งคณะผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคนพร้อมที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับ ทำให้บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทัศนะต่อศักยภาพในด้านนี้อยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม หมั่นตาบุตร และคณะ (2543) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา สมาชิกสภาองค์การ

บริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เรื่อง การสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสูงสุด และยังคงคล้อยกับงานวิจัยของ ชีรการ ศิริวุฒิกุล (2546, หน้า 108) ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพในการรับการถ่ายโอนการศึกษาผู้ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก และพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก มีศักยภาพในการรับการถ่ายโอนการศึกษาผู้ท้องถิ่น ด้านบุคลากรเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทัศนะต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านงบประมาณในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการเตรียมการจัดทำแผนงบประมาณด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเกินกว่า 10% ของรายได้ ทำให้บุคลากรมีทัศนะต่อศักยภาพในด้านนี้อยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณ์ กัณฑ์ และคณะ (2541) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข ซึ่งพบว่า ด้านประสิทธิผลของการบริหาร และการดำเนินงานตามงบประมาณ การบริหาร โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมากและยังคงคล้อยกับงานวิจัยของ ชีรการ ศิริวุฒิกุล (2546, หน้า 108) ในการศึกษาเรื่องศักยภาพในการรับการถ่ายโอนการศึกษาผู้ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก และพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก มีศักยภาพในการรับการถ่ายโอนการศึกษาผู้ท้องถิ่น ด้านงบประมาณเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทัศนคติศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสามารถของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับภาระในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจากรัฐบาล รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีมีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาภายในของ โรงเรียนรัฐที่อยู่ในเขตบริการก่อนการตัดสินใจเลือกรูปแบบการจัดการศึกษา ทำให้มีเครือข่ายประชาชนที่มีความเข้มแข็งที่จะช่วยเหลือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับน้อย บุคลากรจึงมีทัศนคติศักยภาพในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรการ ศิริวิฑูการ (2546, หน้า 108) ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพในการรับการถ่ายโอนการศึกษาสู่ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก มีศักยภาพในการรับการถ่ายโอนการศึกษาสู่ท้องถิ่น ด้านการวางแผนจัดการศึกษาเฉลี่ยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

5. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทัศนคติศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีอาคารสถานที่พร้อมที่คืนรองรับการจัดการศึกษา รวมไปถึงมีสื่ออุปกรณ์และสิ่งของที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาอย่างเพียงพอภายหลังที่ได้รับโอนการจัดการศึกษา แต่ซึ่งเนื่องมาจากความไม่เข้าใจในการจัดการด้านอาคารสถานที่ของสถานศึกษาและงบประมาณที่จะสนับสนุนในเรื่องอาคารสถานที่ ทำให้บุคลากรมี

ทัศนคติศักยภาพในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญส่ง อินทโน และคณะ (อ้างถึงใน ชินสุดา วงษ์ถาวรกุล และคณะ, 2545, หน้า 25-26) ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันและความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร และเทศบาลเมืองหล่มสัก ผลการวิจัยพบว่า อาคารสถานที่ สภาพปัจจุบันของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร และเทศบาลเมืองหล่มสัก มีอาคารสถานที่ ตลอดจนสิ่งปลูกสร้างที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ไม่เพียงพอ ส่วนสภาพความพร้อมอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา พบว่ามีจำนวนวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษาไม่เพียงพอที่จะรองรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี สำหรับสภาพความพร้อมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539, หน้า 118-119) ที่ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการประเมินสถานสภาพความพร้อมของท้องถิ่นในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศในแต่ละท้องถิ่นจะมีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความพร้อมในการขยายชั้นเรียนรับผู้จบมัธยมต้นทุกคน ในท้องถิ่นของตนเข้าเรียนมัธยมปลาย เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 ในด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์การสอน ระดับการบริหารและกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่จะมีปัญหาในด้านอาคารสถานที่ ส่วนหน่วยงานสนับสนุนการศึกษาในท้องถิ่นมีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์และประสานงานระหว่างหน่วยงานกับโรงเรียนอยู่ในโรงเรียนระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายเขตการศึกษาพบว่าเขตการศึกษา 3, 5, 9 และ 10 มีความพร้อมของโรงเรียนและหน่วยงานสนับสนุนการศึกษาคบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรื่องนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฎาศรีใจวงศ์ และคณะ (2541) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาบทบาท

ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริม การศึกษาเขตพื้นที่จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการ ส่งเสริมการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร สถานศึกษาโดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณารายละเอียดพบว่า งานความ สัมพันธ์ชุมชน งานกิจการนักเรียน และงานอาคาร สถานที่ มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

6. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมี ตำแหน่งต่างกัน มีทัศนะต่อศักยภาพการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มี ความมั่นใจใน ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของ ตนเองในเรื่องการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุก ระดับ และยังมีมองถึงในด้านปริมาณอาคารสถานที่ สี่อยู่ปรกณ และสิ่งทีเอื้อต่อการจัดการศึกษาอาจ ไม่พอเพียงภายหลังทีได้รับ โอนการจัดการศึกษา และทีสำคัญคือความสามารถของบุคลากรของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทีจะรับภาระในการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจากรัฐบาล ส่วนบุคลากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทีมีระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนะต่อศักยภาพการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐาน ในภาพรวมและด้านอาคารสถานที่ สี่ วัสดุ และอุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติทีระดับ .05 ซึงอาจเป็นเพราะว่า บุคลากรของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทีมีระดับการศึกษาสูง กว่าปริญญาตรีจะเป็นผู้ทีมีความรู้ ความสามารถ พอทีจะรับภาระในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุก ระดับได้ เนื่องจากบุคลากรมีทัศนะต่อศักยภาพ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงกว่าระดับปริญญา ตรี ซึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฎา ศรีใจวงศ์ และคณะ (2541) ทีศึกษาเรื่องการศึกษาบทบาทของ

องค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาเขต พื้นที่จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษา จำแนกตาม ผู้บริหารการศึกษา และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลในแต่ละงานโดยภาพรวม พบว่า ผลการปฏิบัติ โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสน่ห์ เอี่ยมสำอาง และคณะ (2542) ทีได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานในทัศนะของ สมาชิกสภากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วน ตำบล จังหวัดสุโขทัย เช่นกันว่า การเปรียบเทียบสภาพ และปัญหาการปฏิบัติงานของสมาชิกกับ กรรมการบริหารภาพโดยรวม มีสภาพและปัญหาการ ปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

- ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ดังนี้
1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบุคลากร นักบริหารการศึกษาและบุคลากรทีมีความพร้อมและมีความสามารถทีจะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับ รวมทั้งมีความเข้าใจในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นอย่างดี สามารถประสานงาน กับสถานศึกษาในพื้นที่ได้ดี และมีบุคลากรทีรับผิดชอบ ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง
  2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการ เตรียมการงบประมาณ จัดทำแผนงบประมาณและ จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐาน รวมทั้งบริหารงบประมาณทีเกี่ยวข้องกับการ จัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
  3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการ สார்วจข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการทีจะรับภาระการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานจากรัฐบาล รวมทั้งสร้างความ เข้มแข็งของเครือข่ายทีจะช่วยเหลือการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐานทุกระดับ

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคาร สื่อ อุปกรณ์ อย่างมีประสิทธิภาพ มีปริมาณอาคารสถานที่พร้อมที่ดิน ที่พร้อมสำหรับการจัดการศึกษาที่จะจัดขึ้นเองอย่างเหมาะสม รวมทั้งสื่อและอุปกรณ์ และสิ่งที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ควรมีอย่างเพียงพอภายหลังที่ได้รับโอนการจัดการศึกษามาแล้ว

5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัด

การศึกษาขั้นพื้นฐานตามศักยภาพของตนเอง และวิเคราะห์ความพร้อมของตนเองในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับ

6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะนำงบประมาณที่ได้จากการจัดเก็บภาษีในพื้นที่ และ

รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองซึ่งนำมาใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเกินกว่า 10% ของรายได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *วิสัยทัศน์ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤษฎา ศรีใจวงศ์ และคณะ. (2541). *การศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาเขตพื้นที่จังหวัดน่าน*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กล้า ทองขาว. (2550). *ระบบงานแผนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เกษม หมั่นตาบุตร และคณะ. (2543). *บทบาทและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงราย*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชินสุดา วงษ์ถาวรกุล และคณะ. (2545). *การศึกษาศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีรการ ศิริวุฒิการ. (2546). *ศักยภาพในการรับบริการถ่ายโอนการศึกษาสู่ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วิชัย ตันศิริ. (2542). *คำอธิบาย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- วิเชียร บันลือ และคณะ. (2543). *ภารกิจด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่จังหวัดแพร่*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เสนห์ เอี่ยมสำอาง และคณะ. (2542). การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานในทัศนะของสมาชิกสภาที่
กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุโขทัย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อเนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่นและแผนการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ: มิติใหม่.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Educational and Psychological Measurement*.

